

Hana Bašová, Protagonistky vybraných Xu Dishanových próz: Příklad tematizace emancipace ženy v rané fázi vývoje moderní čínské literatury

(posudek oponentky bakalářské práce)

Autorka v abstraktu konstatuje, že „podává souhrnnou typologickou charakteristiku hlavních postav v díle čínského spisovatele Xu Dishana“ a na základě toho ukazuje Xu Dishanovu odlišnost od ostatních autorů jeho generace. (Cíl není v souladu s podtitulem práce.)

Práce je logicky rozvržena, pracuje s bohatým materiálem v čínském jazyce, využívá relevantní literaturu (k tématu Ibsena v Číně by však bylo lépe místo citované magisterské práce využít monografii E. Eide; Lu Xunovo dílo je lépe citovat podle standardní edice – a zmínit také český překlad) a je zde minimum jazykových a formálních chyb (jako nedostatek se jeví, že autorka oznamuje, že bude užívat pinyin i s tóny, nakonec to ale nedělá důsledně; seznam literatury není důsledně řazen podle abecedy!).

Vlastní zpracování trpí tím, že autorka nedostatečně rozebírá a komentuje shromážděná fakta a formulačně jsou jednotlivé části málo provázané. V důsledku toho práce převážně sestává z převyprávění obsahu studovaných povídek, přičemž některé pasáže se opakují (poprvé tam, kde je charakterizováno Xu Dishanovo dílo, podruhé, když jsou představovány jeho ženské hrdinky). Práci by prospělo, kdyby autorka více komentovala charakterové vlastnosti postav a jejich jednání, dávala je do souvislosti mezi sebou a zejména do širších souvislostí dobového (zejména feministického) myšlení. (Někdy je komentář obsažen v poznámkách – např. s. 8, p. 5–7, s. 40, p. 90, s. 50, p. 13 aj., které by bylo lépe zakomponovat do textu a ještě rozvést.)

Východiskem analýzy je vymezení dvou typů moderních žen, jak je definuje ve svém článku Sarah Stevens (s. 8). Z použité formulace vzniká dojem, jako by v literatuře Májového hnutí téměř neexistovaly jiné typy ženských postav (namátkou: Lu Xunova Xiangling sao, hrdinky v povídkách Ling Shuhua, romantické milenky Xu Zhimoovy). Přesněji by bylo hovořit o těchto dvou typech jako o typech emancipované ženy a nechat zde prostor i pro jiné podoby ženských hrdinek. Způsob, jímž autorka proti těmto „moderním ženám“ literatury Májového hnutí staví Xu Dishanovy hrdinky coby nositelky tradičních ctností, zastíňuje podstatnou skutečnost – že hrdinky jeho povídek se proti tradici také bouří. (Sama to ostatně konstatuje, zejména na začátku práce.) Tento logický rozpor je možná výsledkem neobratných formulací, ale promítá se do něj i již zmíněný nedostatek zevrubnějších komentářů, jež by propojily jednotlivé informace.

Fragmentárnost a nedostatečná propracovanost je patrná i v životopisu autora – výčet škol, kde autor studoval a později působil jako učitel má v sobě velký významový potenciál, který se bez stručné charakteristiky těchto institucí ztrácí.

Charakteristika literatury Májového hnutí je nevýstižná a formulačně neobratná (s. 18-19). Jsou zde i drobné faktické chyby – např. mnoho protagonistů literatury Májového hnutí studovalo v USA, stejně jako Xu; tvrzení, že většina na rozdíl od Xu Dishana studovala v Japonsku a Evropě je příliš kategorické (s. 19). Xu Dishan je nejprve představen jako aktivní účastník Májového hnutí (poněkud jednostranně charakterizovaného svým antitradicionalismem), ale v závěru je konstatován jeho pozitivní vztah k tradici (viz s. 53). Tato protichůdná tvrzení nejsou dostatečně objasněna, není ani zohledněn

komplikovaný vztah k tradici u řady jiných představitelů Májového hnutí, včetně tzv. zhengli guogu 整理国故, na němž se Xu Dishan také podílel.

Je konstatována žánrová nevyhraněnost esejů a povídek (s. 19), přesto by stálo za to hledat specifické rysy obou žánrů, jak se projevují u Xu Dishana, a pokud skutečně neexistuje rozdíl mezi jeho povídkami a esejí, tuto skutečnost vysvětlit na konkrétním případě.

Opakovaně je konstatována Xu Dishanova religiozita, na jednom místě je zmíněna „buddhistická představivost“ (lépe: obraznost) konkrétní povídky, jinde jsou zmiňovány křesťanské texty (Bible, Poutníková cesta – nejedná se o Pilgrim's Progress Johna Bunyona, čínsky 天路歷程?), je zmíněn synkretismus jeho víry (místy autorka nerozlišuje mezi religiozitou a studiem religionistiky), ale podrobnější rozbor vlivu náboženství na konkrétní díla a zejména na podobu hrdinek, zde postrádám.

Uspořádání popisovaných děl není zcela pochopitelné (s. 19). Proč v práci, která upřednostňuje chronologické řazení údajů, jsou nejprve pojednány povídky ve sbírkách (nevycházely nejprve časopisecky?) a následně odděleně povídky publikované jen časopisecky? Chybí také explicitní zdůvodnění volby chronologického principu – lze vysledovat nějaký vývoj v pojetí postav?

Názvy čínských periodik je třeba důsledně uvádět i v čínském znění (Měsíčník pro povídku a román, Nová společnost apod.). Dagongbao se uvádí v trojslabičné podobě, nikoliv jen jako Dagong.

Jsou zde drobné nepřesnosti v překladu: Nüren, wo hen ai ni: „Ženo, miluji tě“ (s. 30); Yindu wenxue: „sbírka Literatura Indie“ (s. 31) – z kontextu vyplývá, že se snad jedná o sebrané odborné studie (?); slovo sbírka i u dalších prací, kde působí matoucím dojmem; Guocui yu guoxue – „Podstata národní kultury a její studium“ (s. 32) – jedná se o dva do značné míry kontrastní pojmy: guocui=esence národní kultury (pojem prosazovaný konzervativními učiteli), guoxue=nauka o národní kultuře (pojem mladé generace prozápadně orientovaných vzdělanců, spjaté s zhengli guogu – viz výše), „Dongye=Východní divokost“ (jméno postavy) (49, p. 112)– spíše Východní divočina, ve smyslu nekultivovaný venkov (evokuje tradiční literátské pseudonymy, ale pravděpodobně zde dochází k významovému posunu).

Navzdory výše uvedeným výtkám práci doporučuji k obhajobě a předběžně navrhuji hodnocení známkou dobře.

8. 6. 2013

Olga Lomová
oponentka

Otázky k diskusi: v povídce Yuguan (1939?) zmiňujete epizodu, kdy je hlavní hrdinka „zatčena komunisty a potupně vedena ulicemi jako zločinec“ (s. 43). Tato epizoda mě překvapila vzhledem k tomu, jaké postavení tehdy měli komunisté v čínské společnosti. Zajímalo by mě podrobnější vysvětlení tohoto motivu.

Yuguan je také jméno postavy ve Snu v červeném domě. Je zde nějaká významová souvislost?

Dochází k nějakému vývoji v Xu Dishanově pojetí ženských postav v průběhu času?